

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ
СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА
ДИНАМІКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ
МІЖ УКРАЇНОЮ, КИТАЄМ ТА
ПОЛЬЩЕЮ

THE COMPARISON ANALYSIS OF
FINANCIAL CRISIS INFLUENCE ON
EXTERNAL TRADE DYNAMIC
BETWEEN UKRAINE, CHINA AND
POLAND

У статті емпірично досліджено вплив світової фінансової кризи та основних макроекономічних показників на обсяги зовнішньої торгівлі між Україною, Китаєм та Польщею.

The financial crisis influence and main macroeconomical indicators on value of external trade between Ukraine, China and Poland are empirical tested in the article.

Ключові слова: експорт, імпорт, зовнішня торгівля, фінансова криза, обмінний курс, двостороння торгівля.

Keywords: export, import, external trade, financial crisis, exchange rate, bilateral trade.

Літ. 11

Постановка проблеми. В період макроекономічної дестабілізації, що охопила не тільки Україну, але й увесь світ вкрай важливо розвивати відносини з стратегічними партнерами, оскільки маргіналізація (відокремлення) може призвести до гальмування соціально-економічного розвитку нашої країни. В наш час ця співпраця є важливою оскільки будь-яка держава не може без неї функціонувати і бути повноцінним об'єктом міжнародних відносин. Україна не є настільки могутньою державою на політичній арені, щоб пропагувати маргінальність. Тому в умовах світової фінансової кризи особливої уваги заслуговує дослідження векторів інтеграції України. Вірний вибір партнера для співпраці має надзвичайно важливе значення при зростанні товарообороту між країнами, а в умовах фінансової кризи це питання тільки загострюється.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Варто зазначити, що дослідженням впливу світової фінансової кризи на обсяги зовнішньої торгівлі

України займалися такі економісти як: Береславська О. [1], Андрійчук В. [2], Гончаревич Л. [3], Савченко І., Шибалкіна Ю. [4], Данилишин Б. [5], Дорошенко І. [6], Захарін С. [7], Портніков В. [8] та інші.

У публікаціях теоретично та практично проаналізовано наслідки впливу кризи на основні сектори економіки України, визначено шляхи виникнення фінансової дестабілізації та їх вплив на світову економіку.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. На сучасному етапі багатьма науковцями обговорюється питання географічної структури зовнішньої торгівлі України. Проте, на нашу думку, недостатньо уваги приділено дослідженню динаміки зовнішньої торгівлі України з такими країнами як Китай та Польща в умовах світової фінансової кризи. Також особливу увагу доцільно приділити товарній структурі експорту та імпорту, враховуючи зниження обсягів виробництва та банкрутства малого та середнього бізнесу.

Метою дослідження є проведення емпіричного аналізу впливу фіктивної змінної кризи на динаміку зовнішньої торгівлі із Китаєм та Польщею; дослідження впливу обмінного курсу гривні до долара на обсяги експорту та імпорту із зазначеними країнами; подання рекомендацій для покращення макроекономічної ситуації в Україні.

Основні результати дослідження. Починаючи з 2004 р. обсяг імпорту з Китаю починає зростати швидкими темпами (рис. 1) і в 2008 р. досягнув значення 5,6 млрд. дол. США.

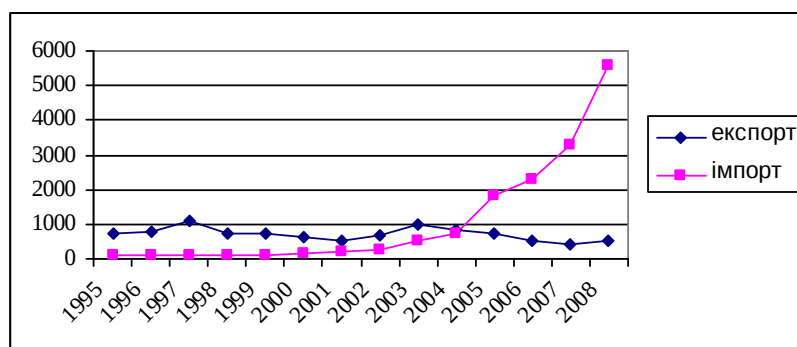


Рис. 1 Обсяги експорту та імпорту товарів між Україною та Китаєм, 1995-2008 рр. (млн. дол. США)

За: [9]

Що ж стосується обсягів експорту, то, як можемо побачити з рис. 1, починаючи з 2004 р. спостерігається незначний спад, а в 2008 р., внаслідок девальвації гривні, обсяги експорту в Китай зросли на 115,85 млн. дол. США у порівнянні з 2007 р. та становили 547,5 млн. дол. США.

Аналіз структури товарообігу між Україною та Китаєм свідчить, що основними товарами українського експорту до КНР в останні роки були чорні метали, продукція машинобудування та електротехнічне обладнання. Головними статтями експорту Китаю в Україну тривалий час залишаються товари текстильної, легкої, харчової промисловості, інколи - мінеральна сировина. Однак на сьогодні спостерігається розширення цього асортименту за рахунок побутових електротоварів, комп'ютерів, оргтехніки.

Аналізуючи обсяги зовнішньої торгівлі товарами між Україною та Польщею, варто зазначити, що з 2004 р. (рис. 2) спостерігається різке зростання імпорту (у 2008 р. – 4,3 млрд. дол. США), експорт, у свою чергу, починає стрімко зростати з 2005 р. і в 2008 р. досягає значення 2,34 млрд. дол. США.

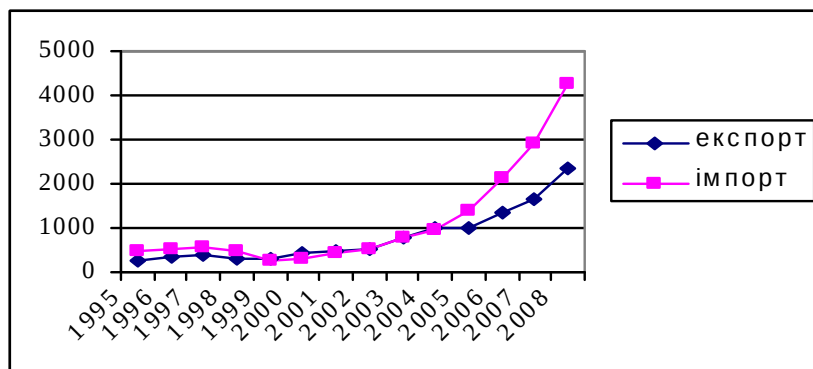


Рис. 2 Обсяги експорту та імпорту товарів між Україною та Польщею, 1995-2008 рр. (млн. дол. США)

За: [9]

У структурі експорту з України до Республіки Польща за період 12-ти місяців 2008 р. найбільші обсяги посіли такі групи товарів як: вироби металургійної промисловості (36,0 %); мінеральні продукти (24,3 %); сільськогосподарська продукція (8,9 %); вироби хімічної промисловості (8,4 %); продукція електротехнічної промисловості (5,8 %); продукція паперової галузі (5,5 %).

У структурі імпорту з Республіки Польща до України за поточний період найбільші обсяги посіли наступні групи товарів: наземні транспортні засоби,

повітряні і плаваючі судна, обладнання (17,7 %); вироби електротехнічної промисловості та транспортного машинобудування (16,3 %); вироби металургійної промисловості (13,2 %); продукція штучного виробництва, каучук (9,5 %); вироби хімічної промисловості (7,9 %); мінеральні продукти (5,4%) [10].

За допомогою ретроспективного аналізу можемо спрогнозувати обсяги українського експорту та імпорту з Китаєм на 2 квартал 2009 р. (рис. 3).

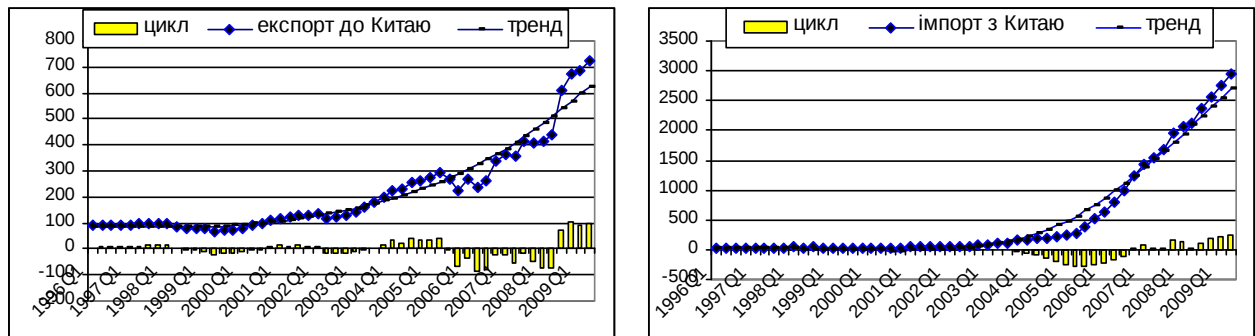


Рис. 3 Прогнозні значення українського експорту та імпорту з Китаєм (млн. дол. США)

За: [9]

Згідно результатів, експорт у 2 кварталі 2009 р. становитиме 284,71 млн. дол. США (для прикладу у 3 кв. 2008 р. він становив 331.827 млн. дол. США). Імпорт має тенденцію до зростання і у 2 кварталі 2009 р. становитиме 2697,86 млн. дол. США (у 3 кв. 2008 року він становив 2447,15 млн. дол. США).

Результати ретроспективного аналізу для українсько-польської торгівлі представлені на рис. 4.

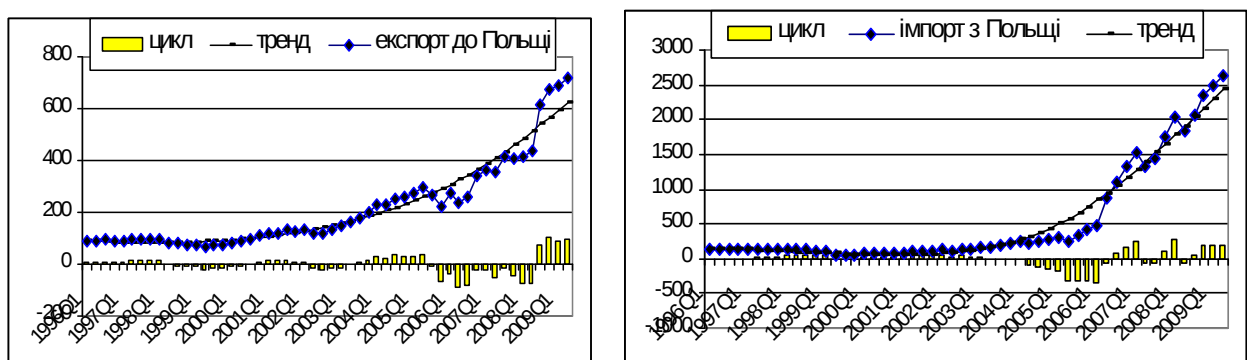


Рис. 4 Прогнозні значення українського експорту та імпорту з Польщею (млн. дол. США)

За: [9]

Отже, результати, що представлені на рис. 4 свідчить про зменшення обсягів експорту до Польщі. У 2 кварталі 2009 р. обсяги експорту становитимуть 642,47 млн. дол. США (для прикладу у 3 кв. 2008 р. експорт до Польщі становив 643,97 млн. дол. США). У свою чергу, обсяги імпорту з Польщі мають тенденцію до зростання і у 2 кварталі 2009 р. становитимуть 2423,79 млн. дол. США, що на 210,9 млн. дол. США більше ніж у 3 кварталі 2008 р.

За допомогою економетричного пакету Eviews, використовуючи тест Гренджера, доцільно визначити взаємозв'язок між змінними (табл. 1). Для цього використаємо квартальні дані в період з 1996 по 2008 рр. із статистичного щорічника International Finance Statistic та Державного комітету статистики.

У дослідженні використані наступні показники (показники очищено від сезонності та прологарифмовано): $EXP_TO_CH_SA_t$ – експорт до Китаю, млрд. дол. США; $M2_t$ – грошова маса в Україні, млрд. дол. США; L_R_t – кредитна ставка в Україні, у %; для врахування кризових явищ в економіці України використано фіктивну змінну $CRISIS_t$ із значенням «1» для 1998:Q1 – 2001:Q1; 2004Q3 – 2005:Q2 та 2008:Q4.

Таблиця 1

Тест Гренджера для українського експорту в Китай, фіктивної змінної (криза), обмінного курсу, грошової маси, кредитної ставки (1996 -2008 рр.)

Гіпотеза	Лаги	
	1	2
криза в Україні _t не впливає на експорт до Китаю _t	0.03408 (0.8543)	1.33295 (0.2739)
експорт до Китаю _t не впливає на кризу в Україні _t	4.56883 (0.0376 ^{**})	2.87504 (0.066 ^{***})
експорт до Китаю _t не впливає на обмінний курс гривні до долара _t	0.05372 (0.8177)	0.42146 (0.65865)
обмінний курс гривні до долара _t не впливає на експорт до Китаю _t	0.67300 (0.41606)	1.01256 (0.37142)
кредитна ставка в Україні _t не впливає на експорт до Китаю _t	1.05338 (0.30987)	1.13012 (0.33199)
експорт до Китаю _t не впливає на кредитну ставку в Україні _t	1.37470 (0.24679)	1.11336 (0.33733)
експорт до Китаю _t не впливає на грошову масу в Україні _t	0.09787 (0.75575)	2.77720 (0.0729 ^{***})
грошова маса в Україні _t не впливає на експорт до Китаю _t	0.10587 (0.74631)	0.41177 (0.66495)

За: [11]

Отже, згідно результатів тесту Гренджера можемо зробити висновок, що експорт України до Китаю у довгостроковому періоді (з лагом у 2 квартали) має безпосередній вплив на збільшення пропозиції грошової маси в Україні. Дані результати є статистично значущими на рівні 1%. Доцільно також за допомогою Тесту Гренджера дослідити вплив світової фінансової кризи на динаміку українського експорту до Польщі (табл.2).

Таблиця 2

Тест Гренджера для українського експорту в Польщу, фіктивної змінної (криза), обмінного курсу, грошової маси, кредитної ставки (1996 -2008 рр.)

Гіпотеза	Лаги	
	1	2
криза в Україні _t не впливає на експорт до Польщі _t	1.38622 (0.24485)	0.58629 (0.56058)
експорт до Польщі _t не впливає на кризу в Україні _t	0.40613 (0.52697)	1.17338 (0.3186)
експорт до Польщі _t не впливає на обмінний курс гривні до долара _t	0.07703 (0.78256)	0.12077 (0.88652)
обмінний курс гривні до долара _t не впливає на експорт до Польщі _t	3.14985 (0.0822 ^{***})	1.68057 (0.19775)
кредитна ставка в Україні _t не впливає на експорт до Польщі _t	0.01289 (0.91009)	0.06036 (0.9415)
експорт до Польщі _t не впливає на кредитну ставку в Україні _t	8.76065 (0.0047 ^{**})	5.06573 (0.0103 ^{**})
експорт до Польщі _t не впливає на грошову масу в Україні _t	4.20641 (0.0457 ^{**})	1.53356 (0.22683)
грошова маса в Україні _t не впливає на експорт до Польщі _t	2.41681 (0.1266 ^{***})	1.01781 (0.36955)

За: [11]

Отже, результати тесту Гренджера показали, що суттєвий вплив на український експорт до Польщі має обмінний курс та збільшення пропозиції грошової маси, проте лише у короткостроковій перспективі з лагом у 1 квартал (у довгостроковій перспективі вплив нівелюється). Також, як виявилось, експорт до Польщі впливає на кредитну ставку в Україні та пропозицію грошової маси. Для детальнішого дослідження впливу зазначених показників доцільно здійснити регресійний аналіз (за допомогою економетричного пакету Eviews), результати якого подані у таблицях 3 та 4.

Таблиця 3

Вплив макроекономічних показників на український експорт до Китаю

Незалежні змінні	Залежна змінна
------------------	----------------

	експорт до Китаю
обмінний курс гривні до долара _t	-0.05005 -(0.33100)
кредитна ставка в Україні _{t-1}	0.06983 (1.7399 ^{***})
грошова маса в Україні _{t-3}	0.09486 (2.0169 ^{***})
фіктивна змінна криза _t	-0.03755 (-0.29389)
R ²	0.45
D-W	1.73

Примітка: навпроти незалежних змінних у таблиці в дужках вказано t-критерій Стюдента з вказанням статистичної значущості (***-1%; **-5%; *10%).

За: [11]

Результати регресійного аналізу показали, що фіктивна змінна криза (crisis) та девальвація обмінного курсу не мають суттєвого впливу на збільшення обсягів експорту з України у Китай, оскільки показник ймовірності (Probability) є незначущим. Проте спостерігається зв'язок між збільшенням кредитної ставки в Україні та експортом у Китай. При збільшенні кредитної ставки на 1% з лагом в 1 квартал експорт до Китаю збільшується на 0,069%, результати є статистично значущими на рівні 1%. Це перш за все пояснюється тим, що останнім часом в Україні збільшувалися обсяги кредитування для розвитку бізнесу, а відповідно збільшувалася процентна ставка по кредитах.

Також спостерігається зв'язок між збільшенням пропозиції грошової маси в Україні та експортом у Китай. З лагом у 3 квартали збільшення пропозиції грошової маси на 1% призводить до зростання експорту до Китаю на 0,094%. Дані результати можна прийняти на рівні статистичної значущості 1%. Це пояснюється тим, що експансійна монетарна політика розширювала кредитні ресурси для експортерів для імпортерів з Китаю. Показник Дарбін – Уотсон перебуває в межах від 1,5 до 2,5, що свідчить про адекватність даної моделі, а показник R² становить 0,45, з чого можна зробити висновок про помірний зв'язок між змінними.

Таблиця 4

Вплив основних показників на український експорт до Польщі

Незалежні змінні	Залежна змінна експорт до Польщі
обмінний курс гривні до долара _t	0.17402 (2.3260 ^{**})

кредитна ставка в Україні _{t-7}	0.02686 (1.8966 ^{***})
грошова маса в Україні _t	0.28292 (4.0173 [*])
фіктивна змінна криза _{t-7}	0.08525 (1.6647 ^{***})
R ²	0.98
D-W	1.88

Примітка: навпроти незалежних змінних у таблиці в дужках вказано t-критерій Стюдента з вказанням статистичної значущості (***-1%; **-5%; *10%).

За: [11]

Отже, результати регресійного аналізу показали, що девальвація обмінного курсу гривні до долара призводить до збільшення обсягів експорту. При збільшенні обмінного курсу на 1% (девальвація) експорт до Польщі збільшується на 0,17% це пояснюється здешевленням товарів всередині країни. Результати є статистично значущими на рівні 5%. Збільшення процентної ставки по кредитах на 1% з лагом у 7 кварталів призводить до збільшення обсягів експорту на 0,02%. Результати можна прийняти на рівні статистичної значущості 1%. Також можна стверджувати, що збільшення пропозиції грошової маси на 1% призводить до зростання обсягів експорту на 0,28%. Це пояснюється тим, що при збільшенні грошей в обороті збільшується доступність кредитних ресурсів для розвитку бізнесу. У свою чергу, фіктивна змінна (криза) (що проявилася девальвацією гривні) призводить до зростання обсягів експорту. Варто зазначити, що дана модель є адекватною про що свідчить показник Дарбін – Уотсон, який перебуває в межах від 1,5 до 2,5, а R² становить 0,98, з чого можна зробити висновок про тісноту зв'язку між змінними.

З метою дослідження впливу макроекономічних показників на імпорт з Китаю необхідно здійснити тест Гренджера (табл. 5).

Таблиця 5

Тест Гренджера для українського імпорту з Китаю, фіктивної змінної (криза), обмінного курсу, грошової маси, кредитної ставки (1996 - 2008рр.)

Гіпотеза	Лаги	
	1	2

Гіпотеза	Лаги	
	1	2
криза в Україні _t не впливає на імпорт з Китаю _t	0.15403 (0.69649)	2.77423 (0.0730 ^{***})
імпорт з Китаю _t не впливає на кризу в Україні _t	0.36992 (0.54597)	1.46988 (0.24102)
імпорт з Китаю _t не впливає на обмінний курс гривні до долара _t	0.59385 (0.44479)	1.10862 (0.33905)
обмінний курс гривні до долара _t не впливає на імпорт з Китаю _t	0.69352 (0.40918)	2.86460 (0.0676 ^{***})
імпорт з Китаю _t не впливає на кредитну ставку в Україні _t	9.92797 (0.0028 ^{**})	4.46101 (0.0172 ^{**})
кредитна ставка в Україні _t не впливає на імпорт з Китаю _t	0.13495 (0.71500)	0.68973 (0.50705)
імпорт з Китаю _t не впливає на грошову масу в Україні _t	7.8091 (0.99993)	0.57464 (0.56708)
грошова маса в Україні _t не впливає на імпорт з Китаю _t	19.8327 (5.21205)	4.79822 (0.0130 ^{**})

За: [11]

Отже, результати тесту Гренджера показали, що фіктивна змінна криза (crisis) та обмінний курс впливають на імпорт з Китаю з лагом у 2 квартали. У свою чергу, спостерігається вплив імпорту з Китаю на кредитну ставку в Україні з лагом як в 1 та і в 2 квартали. Також можна стверджувати, що з лагом у 2 квартали спостерігається вплив грошової маси на імпорт з Китаю. Результати тесту Гренджера для впливу українського імпорту з Польщі на основні макроекономічні показники в Україні представлені у таблиці 6.

Таблиця 6

Тест Гренджера для українського імпорту з Польщі, фіктивної змінної (криза), обмінного курсу, грошової маси, кредитної ставки (1996 – 2008 рр.)

Гіпотеза	Лаги	
	1	2
криза в Україні _t не впливає на імпорт з Польщі _t	6.01684 (0.0179 ^{**})	1.67849 (0.19839)
імпорт з Польщі _t не впливає на кризу в Україні _t	0.00751 (0.93130)	0.61243 (0.54659)
імпорт з Польщі _t не впливає на обмінний курс гривні до долара _t	1.21950 (0.27508)	0.58132 (0.56340)
обмінний курс гривні до долара _t не впливає на імпорт Польщі _t	3.39806 (0.0715 ^{***})	1.27238 (0.29027)
імпорт з Польщі _t не впливає на кредитну ставку в Україні _t	8.04780 (0.0067 ^{**})	3.44855 (0.0406 ^{**})
кредитна ставка в Україні _t не впливає на імпорт з Польщі _t	0.23166 (0.63253)	0.38770 (0.68091)
імпорт з Польщі _t не впливає на грошову масу в Україні _t	0.08419 (0.77298)	0.21877 (0.80437)

Гіпотеза	Лаги	
	1	2
грошова маса в Україні _t не впливає на імпорт з Польщі _t	12.5687 (0.0009 ^{**})	6.42340 (0.00357 ^{**})

За: [11]

Отже, згідно результатів тесту Гренджера можемо зробити висновки про суттєвий вплив фіктивної змінної (криза) та обмінного курсу на обсяги імпорту з Польщі з лагом в 1 квартал. Також простежується зв'язок між кредитною ставкою, грошовою масою та імпортом з Польщі. Для детальнішого дослідження впливу зазначених показників доцільно здійснити регресійний аналіз (за допомогою економетричного пакету Eviews), результати якого подані у таблицях 7 та 8.

Таблиця 7

Вплив макроекономічних показників на український імпорт з Китаю

Незалежні змінні	Залежна змінна імпорт з Китаю
обмінний курс гривні до долара _{t-5}	-0.49288 (-2.62701 ^{**})
кредитна ставка в Україні _{t-3}	-0.03696 (-1.29244)
грошова маса в Україні _t	0.86538 (5.20521 [*])
криза в Україні _t	-0.51679 (-2.83569 ^{**})
R ²	0.98
D-W	2.43

Примітка: навпроти незалежних змінних у таблиці в дужках вказано t-критерій Стюдента з вказанням статистичної значущості (***-1%; **-5%; *10%).

За: [11]

Отже, результати регресійного аналізу дають змогу стверджувати, що девальвація обмінного курсу гривні до долара на 1% з лагом у 5 кварталів призводить до зменшення імпорту з Китаю на 0.49%, результати є статистично значущими на рівні 5%. Як можемо побачити, збільшення пропозиції грошової маси на 1% призводить до збільшення обсягів імпорту на 0.86%, результати є статистично значущими на рівні 10%. Як бачимо, фіктивна змінна криза має негативний вплив на обсяги імпорту з Китаю. При збільшенні даного показника на 1% імпорт з Китаю зменшується на 0.51%, (із рівнем статистичної значущості у 5%). Про адекватність отриманих результатів свідчить показник

Дарбін-Уотсон, який перебуває в межах від 1,5 до 2,5, а показник R^2 становить 0,98, з чого можна зробити висновок про тісний зв'язок між змінними.

Таблиця 8

Вплив макроекономічних показників на український імпорт з Польщі

Незалежні змінні	Залежна змінна імпорт з Польщі
обмінний курс гривні до долара _t	-0.28994 (-2.34750 ^{**})
кредитна ставка в Україні _{t-7}	-0.03207 (-1.82142 ^{***})
грошова маса в Україні _t	0.15237 (3.0256 ^{**})
криза в Україні _t	-0.28131 (-3.98027 [*])
R^2	0.98
D-W	1.78

Примітка: навпроти незалежних змінних у таблиці в дужках вказано t-критерій Стюдента з вказанням статистичної значущості (***-1%; **-5%; *10%).

За: [11]

Результати регресійного аналізу свідчать, що спостерігається оберненопропорційний вплив між фіктивною змінною (криза), девальвацією гривні та обсягами імпорту з Польщі. Це пояснюється насамперед тим, що знецінення національної валюти призводить до того, що вітчизняним підприємствам стає не рентабельно купувати імпортні товари у зв'язку із завищеною їх вартістю. Також можемо зробити висновки, що збільшення пропозиції грошової маси на 1% призводить до зростання обсягів імпорту на 0,15%, результати можна прийняти на рівні статистичної значущості 5%. Це можна пояснити тим, що зростання обсягів грошової маси сприяє доступу до кредитних ресурсів, а це - до збільшення попиту на імпортні товари. У свою чергу, зростання ставки по кредитах на 1% з лагом у 7 кварталів призводить до зменшення обсягів імпорту з Польщі на 0,03%, результати є статистично значущими на рівні 1%.

Із проведеного аналізу можемо зазначити, що макроекономічна нестабільність призвела до погіршення зовнішньоекономічних відносин України з іншими державами світу. Криза проявилася погіршенням інвестиційної привабливості країни, зростанням грошового “навісу”, збільшенням зовнішнього боргу та інших проблем, а це, як показали результати

регресійного дослідження, не могло не позначитися на відносинах з Китаєм та Польщею.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що фінансова дестабілізація, яка охопила не тільки економіку України, але й увесь світ призвела до скорочення обсягів виробництва, зниження обсягів ВВП, збільшенню рівня безробіття в країні, девальвації гривні, зниження обсягів зовнішньої торгівлі та інших макроекономічних проблем. Тому завданням уряду на сучасному етапі має бути підтримка малого та середнього бізнесу, з метою запобігання їх банкрутству; зменшення протекціоністських заходів між країнами (мити, квоти); покращення інвестиційної привабливості та іміджу країни у світі та ін.

Перспективи подальших розвідок. Адаптація економіки України в розпал світової економічної кризи потребує певного часу. Тому на сучасному етапі необхідними завданнями мають стати консолідовані дії уряду, спрямовані на розвиток вітчизняної економіки. Тільки завдяки залученню іноземних інвестицій та розвитку внутрішнього ринку економіка нашої країни може вийти з тривалої рецесії. Вагомим чинником покращення інфраструктури внутрішнього ринку може стати досвід розвитку Китаю та Польщі, тому перспективами подальших досліджень буде аналіз запобігання кризовим явищам саме у цих країнах.

1. Береславська О.І. Валютний курс і зовнішня торгівля: теоретичні й емпіричні аспекти взаємозв'язку // Фінанси України. – 2009. - №3. – С.66-76.

2. Андрійчук В.Г. Проблеми платіжного балансу та зовнішньої торгівлі в умовах фінансової кризи: гіпотетичні й реальні шляхи і заходи їх вирішення // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – №6. – С.5-9.

3. Гончаревич Л.Г. Світова фінансова криза: специфіка США та України (податковий аспект) // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – №6. – С.30-35.

4. Савченко І.Г., Шибалкіна Ю.С. Аспекти підвищення рівня конкурентоспроможності України за умов кризових явищ в економіці // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – №6. – С.89-92.

5. Данилишин Б. Економіка України: ризики розвитку та ключові напрямки мінімізації впливу світової фінансової кризи // День. – 2008. – №192.
6. Дорошенко І.В. Глобальна світова фінансова криза та її вплив на розвиток економіки України // Електронний ресурс –<http://www.nbuu.gov.ua>
7. Захарін С. Світова фінансова криза: тест на зрілість української економіки // Віче. – 2008. – Електронний ресурс – <http://www.viche.info>
8. Порников В. “Кризис” і “криза” // Контракти. – 2008. – №50. – С.12-13.
9. Офіційний сайт Державного комітету статистики // Електронний ресурс - <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Українсько-польське економічне співробітництво // Електронний ресурс - <http://www.ukrexport.gov.ua>
11. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду // Електронний ресурс - <http://www.imf.org>.

Реферат

У статті емпірично досліджено вплив світової фінансової кризи (фіктивна змінна crisis) та основних макроекономічних показників на обсяги зовнішньої торгівлі між Україною, Китаєм та Польщею. Автором здійснено аналіз товарної структури експорту та імпорту України із зазначеними країнами та подано рекомендації щодо зменшення впливу фінансової дестабілізації на економічний розвиток України.

Ключові слова: експорт, імпорт, зовнішня торгівля, фінансова криза, обмінний курс, двостороння торгівля.

Реферат

В статье эмпирически исследовано влияние мирового финансового кризиса (фиктивная сменная crisis) и основных макроэкономических показателей на объемы внешней торговли между Украиной, Китаем и Польшей. Автором проведен анализ товарной структуры экспорта и импорта Украины с указанными странами и поданы рекомендации относительно уменьшения влияния финансовой дестабилизации на экономическое развитие Украины.

Ключевые слова: экспорт, импорт, внешняя торговля, финансовый кризис, обменный курс, двусторонняя торговля.

Summary

The influence of financial crisis (fictitious removable – crisis) and main macroeconomical indicators on value of external trade between Ukraine, China and Poland are empirical tested in the article. The trade structure analysis of Ukrainian export and import with mentioned countries is analyzed by author, also recommendation for the decreasing of financial crisis influence on Ukrainian economical rise are given.

Keywords: export, import, external trade, financial crisis, exchange rate, bilateral trade.